

Goed leren bewegen, een leven lang actief!

Koers KVLO 2020-2024

1. Introductie en uitgangspunten

De Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding (KVLO) heeft volgens artikel 3 van de Statuten (2015) ten doel:

- a. Het bevorderen van de lichamelijke opvoeding in het algemeen en in het bijzonder binnen het onderwijs*
- b. Het behartigen van belangen van leden, met name op onderwijskundig en rechtspositioneel gebied*
- c. Het behartigen van alle belangen de lichamelijke opvoeding betreffende.*

De KVLO is vanuit haar bestaansrecht (1862) dé vakvereniging voor het leergebied bewegen & sport in en rondom de school. Leraren bewegen & sport¹, studenten en afgestudeerden van sport- en beweegopleidingen in het hoger onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs niveau 4, kunnen lid zijn.

De KVLO maakt zich hard voor goed onderwijs in bewegen & sport, staat voor een kwalitatieve en kwantitatieve borging van het leergebied en zet zich in voor de implementatie van *curriculum.nu*. De vereniging is op landelijk niveau ambassadeur voor 'goed leren bewegen'. Op plaatselijk niveau vervullen de afdelingen en de leden van de KVLO deze rol.

De KVLO wenst voor haar leden het kenniscentrum te zijn op het gebied van (leren) bewegen & sport in en rondom de school. Ze streeft ernaar dat haar leden zich doorlopend professionaliseren. Ze adviseert haar leden op tal van gebieden en biedt samen met partners uit het werkveld van bewegen en sport scholingen aan.

De KVLO zet zich als vakvereniging en vakbond, onderdeel van de Federatie van Onderwijsvakorganisaties (FvOv), in voor goede collectieve arbeidsvoorwaarden en draagt bij aan de professionele uitoefening van het beroep door de leden.

Bij de ontwikkeling² van de *Koers KVLO 2020-2024* zijn, in lijn met de Statuten van de vereniging, de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. de KVLO bevordert dat de schoolgaande jeugd van 4 tot en met 18 jaar goed leert bewegen
2. de KVLO behartigt de belangen van haar leden op onderwijskundig en rechtspositioneel gebied

¹ Waar 'leraar bewegen & sport' staat kan ook 'vakspecialist of vakleerkracht bewegen & sport' of docent lichamelijke opvoeding worden gelezen.

² De *Koers KVLO 2020-2024* is door het hoofdbestuur ontwikkeld, in samenspraak met de medewerkers van het bureau en vertegenwoordigers van de afdelingen en na afstemming met vertegenwoordigers van belangrijke stakeholders (NOC*NSF, PO-Raad, VO-raad, ALO Ned, MBO-SB, Pabo-netwerk, Kenniscentrum Sport, Kennispraktijk, SLO, VWS, OCW/PO, Mulier Instituut, VSG, Gezonde School en JOGG).

3. de KVLO beoogt de samenleving te doordringen van het belang van bewegen & sport³ als leergebied op alle scholen voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.

De *Koers KVLO 2020-2024* borduurt voort op de *Koers, visie, missie en organisatie KVLO* uit 2012 met meer nadruk op de verbreding van het leergebied, scholing van de professionals en de samenwerking met partners.

2. Missie en visie

Missie: Goed leren bewegen, een leven lang actief!

De KVLO heeft als missie 'goed leren bewegen, een leven lang actief!'. Zij bevordert dat de schoolgaande jeugd van 4 tot en met 18 jaar – in het primair, het voortgezet onderwijs⁴ en in het middelbaar beroepsonderwijs – goed en met plezier leert bewegen. Dat draagt bij aan een goede persoonlijke ontwikkeling en vergroot daarnaast de kans op een blijvende actieve en gezonde levensstijl.

De KVLO onderschrijft wat *Curriculum.nu* zegt over de relevantie van het leergebied bewegen & sport: 'Bewegen is een fundamenteel menselijk bestaansveld. De wereld is om in te bewegen en biedt hiervoor veel uitdagingen. Kinderen leren de wereld al bewegend kennen. De manier waarop mensen bewegen verandert met de leeftijd, maar bewegen blijft een menselijke behoefte. Een leven lang bewegen, als onderdeel van een actieve en gezonde leefstijl en je daarin blijvend kunnen ontwikkelen, is van belang'.

Het leergebied maakt leerlingen 'meervoudig deelnamebekwaam in beweegsituaties' en levert een bijdrage aan de vorming van hun beweegidentiteit: ze weten wat zij kunnen en willen, wat er te doen is in de beweeg- en sportcultuur en wat bij hen past. Bewegen & sport draagt zo bij aan de drie doeldomeinen van het onderwijs: socialisatie, kwalificatie en persoonsvorming.

Visie: De leraar bewegen & sport voor goed leren bewegen in en rondom de school

Het is de visie van de KVLO om de positie van het leergebied en die van de leraar vanuit goede en deskundig gegeven lessen bewegen & sport te borgen. De KVLO is van oordeel dat de leraar bewegen & sport de bepalende factor is om kwaliteit van het leergebied te garanderen en wil hem ondersteunen om zijn werk optimaal te kunnen doen. Er moeten genoeg lessen worden gegeven door daartoe bevoegde en bekwame leraren.

De KVLO is voor haar leden, de afdelingen en als vakvereniging op landelijk niveau ambassadeur voor goed leren bewegen in de samenleving. Op plaatselijk niveau vervullen de afdelingen en de leden van de KVLO deze rol samen met hun collega's, sportverenigingen en gemeenten. De KVLO levert hiermee een bijdrage aan een dynamische en gezondere samenleving voor de toekomst.

³ Lichamelijke opvoeding en bewegingsonderwijs zijn momenteel de voor het vak meest gangbare benamingen. In *Curriculum.nu* wordt het leergebied bewegen & sport genoemd. In deze notitie wordt hierbij aangesloten.

⁴ Onder het primair onderwijs vallen de basisschool en het speciaal onderwijs. Het voortgezet onderwijs bestaat uit praktijkonderwijs, voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs, algemeen vormend onderwijs en voorbereidend wetenschappelijk onderwijs.

De KVLO zegt in het *Beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding* (2017) onder meer het volgende over de opdracht van de leraar bewegen & sport:

'Het vakgebied lichamelijke opvoeding heeft als doel dat leerlingen beter leren bewegen vanuit een pedagogisch perspectief. Ze moeten meer(voudig) bekwaam én enthousiast worden om nu en later deel te nemen aan de beweeg- en sportcultuur. De leraar is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn onderwijs (vakinhoudelijk bekwaam) en voor de manier waarop hij deze inhoud leerbaar maakt voor zijn leerlingen (vakdidactisch bekwaam). Daarbij is hij verantwoordelijk voor het creëren van een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat (pedagogisch bekwaam). De leraar lichamelijke opvoeding deelt deze verantwoordelijkheid met collega's, ouders en anderen die voor de leerlingen verantwoordelijk zijn. De leraar lichamelijke opvoeding heeft een maatschappelijke opdracht en speelt een belangrijke rol in de vorming van leerlingen tot zelfstandige en verantwoordelijke mensen die hun weg kunnen vinden in de maatschappij. De taakstelling van de leraar lichamelijke opvoeding is breed' (p. 11).

3. Ambitie en professionalisering

Het is de ambitie van de KVLO dat de leden trots zijn op een gezonde vereniging die zo georganiseerd is dat zij zich betrokken voelen, constructief meedenken, meewerken, zich thuis voelen, gezien en gehoord worden, ongeacht hun leeftijd en ongeacht hoe ze werkzaam zijn als professional in het werkveld van bewegen en sport. De vereniging is als constructieve en flexibele organisatie optimaal ingericht om haar doelen te bereiken. De KVLO is ruim voldoende gerepresenteerd in professionaliteit en ledental, met een goede landelijke en lokale inbedding, en zij biedt de juiste producten voor de verschillende doelgroepen binnen de vereniging.

De KVLO is over vijf jaar een moderne, actieve vereniging met betrokken leden, die zichtbaar is binnen de beroepsgroep en zich profileert in de samenleving. De bekwaamheden van de professionals zijn de kracht van de vereniging.

4. Koers 2020-2024

Om uitvoering te geven aan de missie, visie, ambitie en professionalisering focust de KVLO zich de komende vijf jaar op de volgende (grote en kleinere) opdrachten, doelen en uitdagingen.

1. Alle kinderen en jongeren op school (primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs) goed leren bewegen

De KVLO zet zich met haar partners in voor een succesvolle implementatie van de missie, visie, grote opdrachten en bouwstenen uit *Curriculum.nu* voor het leergebied bewegen & sport (2019). De wettelijke borging van de onderwijstijd met het aantal lessen en een geschikte accommodatie in het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs is daarvoor nodig (zie bijlage).

De KVLO gaat participeren bij het opstellen van nieuwe kerndoelen en eindtermen en brengt deze vervolgens actief onder de aandacht van de afdelingen en haar leden.

2. Actief werken aan de kwaliteit van het leergebied en de vakleraar

Professionalisering van de beroepsgroep

De KVLO ontwikkelt voor haar leden scholingen, al dan niet in samenwerking met partners (zoals ALO's). Deze zijn gericht op de verschillende schooltypen en diverse doelgroepen. Er is specifieke aandacht, zorg en perspectief voor kwetsbare kinderen en jongeren. Er is ook specifieke aandacht voor leden die al heel lang voor de klas staan.

In het kader van de *Wet beroepen in het onderwijs* (BIO) streeft de KVLO ernaar dat beroepsbeoefenaren zich doorlopend blijven ontwikkelen en een portfolio bijhouden. Leraren die zich blijven scholen, dragen bij aan de professionalisering en de kwaliteit van de beroepsgroep. Hierdoor kan de KVLO zich als vakvereniging landelijk beter positioneren en profileren.

Vak- en beroepsgroepontwikkeling

De KVLO stimuleert vakontwikkeling en beroeps(groep)ontwikkeling, veelal samen met partners, door het uitgeven en actualiseren van publicaties. Denk bijvoorbeeld aan het *Beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding*, de *Basisdocumenten Bewegingsonderwijs* voor het basisonderwijs, het speciaal onderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Ook *Lichamelijke Opvoeding Magazine*, de website, de nieuwsbrief en (andere) sociale media en de helpdesk voor vakinhoudelijke vragen worden daartoe ingezet.

Kenniscentrum

De KVLO profileert zich de komende vijf jaar, in nauwe samenwerking met partners (zoals de opleidingsinstellingen), nadrukkelijk als kenniscentrum voor vak-, vaksectie- en carrièreontwikkeling. Naast de ondersteuning in en bijdrage aan de professionele vakinhoud richt de KVLO zich de komende jaren sterker op het belang van goed en voldoende bewegen voor een toekomstige gezonde samenleving. Het maatschappelijk belang van preventie start bij goed bewegen.

3. Ambassadeur zijn voor het beweegbeleid in en rondom de school

De focus ligt voor de leraar bewegen & sport op de lessen. De vakleraar vervult daarnaast op zijn school ook de functie van ambassadeur voor het totale beweegbeleid in en rondom de school. De professionals (leraren, combinatiefunctionarissen, buurtsportcoaches) leren alle kinderen en jongeren in de schoolleeftijd van 4 tot en met 18 jaar goed bewegen en/of laten kinderen meer bewegen in en rondom de school. Het bewegen en sporten in en rondom de school buiten de lessen om – denk aan schoolsport, pauzesport, bewegen op het schoolplein, naschools beweegen en sportaanbod en bewegend leren – vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de 'gezonde schoolcoördinator' en dat kan de leraar bewegen & sport zijn. Er is specifieke aandacht voor kwetsbare groepen en kinderen.

4. Het belang van het leergebied bewegen & sport in en rondom school in de samenleving onder de aandacht brengen

De ontwikkelingen in de samenleving, variërend van toenemende technologie, vergrijzing, aandacht voor preventieve gezondheidszorg en buurtzorg, maken duidelijk dat verantwoord bewegen en sporten er echt toe doet. De KVLO draagt het belang van 'goed leren bewegen' uit in de contacten met overheden, beleidsmakers, stakeholders, beroepsopleidingen, ouders en landelijke en regionale media.

Zij gaat daartoe nauwer samenwerken met andere organisaties zodat de missie 'goed leren bewegen, een leven lang actief!' duidelijker en zichtbaarder wordt in de samenleving (ouders, politiek, gemeenten, maatschappelijke organisaties). De KVLO doet dat ook met eigen publicaties. Dat heeft consequenties voor de communicatie, de marketing en ICT-voorzieningen. De effecten van de nieuwe aanpak worden gemonitord om de opbrengsten in kaart te brengen.

De ambitie is dat het belang van het leergebied bewegen & sport over vijf jaar nergens meer ter discussie staat.

5. Samen met partners stimuleren van bewegen en sporten

De samenwerking van de KVLO met de opleidingsinstituten, NOC*NSF, Mulier Instituut en Kennis Centrum Sport blijft deel uitmaken van de strategie voor de komende jaren. De KVLO organiseert jaarlijks een bijeenkomst met haar samenwerkingspartners over hoe in gezamenlijkheid kan worden bijgedragen aan het bevorderen van een actieve en gezonde levensstijl en het stimuleren van meer bewegen en sporten.

6. Vergroten van het aantal gezonde en sportactieve scholen

Vanuit de missie 'goed leren bewegen, een leven lang actief' is het doel dat in 2024 een kwart van de scholen meer bewegen & sport biedt dan de minimale wettelijke eis. Daarnaast is het streven dat op gezonde en sportactieve scholen de relatie tussen veilig en verantwoord bewegen en gezondheid expliciet is. Daarbij voeren leraren bewegen & sport geregeld in brede beweegteams de regie bij het beweeg- en sportbeleid in en rondom de school.

7. Behartigen van de belangen van de beroepsgroep als geheel en van de individuele leden

De leden van de KVLO worden vertegenwoordigd aan de CAO-tafels voor het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs, het middelbaar beroepsonderwijs en het hoger beroepsonderwijs. De KVLO biedt ook juridische ondersteuning voor vragen op het gebied van arbeid, werk en inkomen.

8. Vergroten van het aantal studentleden

De jeugd heeft de toekomst en studentleden zijn belangrijk voor de verdere ontwikkeling van de vereniging. De KVLO realiseert gedurende de komende vijf jaar een ledengroei van studenten aan de opleidingen voor leraar bewegen & sport. In 2024 hebben de afdelingen speciale (scholings)activiteiten voor leden onder de dertig jaar.

9. Versterken van de afdelingen

De KVLO creëert en faciliteert gedurende de komende vijf jaren inspirerende scholingen voor de bestuurders van de afdelingen op het vlak van strategie, marketing en communicatie. Leden gaan nadrukkelijker actief en constructief participeren in (lokale) netwerken binnen en buiten de school. Voorts worden door afdelingen *good practices* uitgewisseld. Daarnaast wordt de al ingezette diversiteit in de afdelingsbesturen toegejuicht.

10. Rekening houden met verwachtingen uit de samenleving over de opbrengsten van bewegen en sport in en rondom de school

De KVLO verbreedt de doelen van het leergebied bewegen & sport en de rol van de vakleraar. Dit betekent dat vakinhoudelijke en vakoverstijgende doelen elkaar versterken. Ook vanuit het Sportakkoord en Curriculum.nu, met als missie 'een leven lang met plezier bewegen', wordt deze ontwikkeling van bewegen & sport als leergebied belicht. Dat geldt eveneens voor de rol van de leraar als beweegexpert.

De KVLO is voortvarend onderweg om gezien te worden als dé autoriteit op het gebied van goed en met plezier bewegen voor alle kinderen. De spil wordt gevormd door de professionals in bewegen & sport in en rondom de school.

Hoofdbestuur KVLO (2019).

Referenties

- Bax, H., Brouwer, B., Klaassen, C., Palen, H. van der, Roelofsen, S., Vervoorn, A., Weeldenburg, G., & Wit, G. de (2017). *Beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding*. Zeist: Jan Luiting Fonds.
- Berkel, M. van, Graaff, R. de, Rietberg, C., & Wijffels, I. (2009). *Bewegingsonderwijs aan ZML*, Zeist, Jan Luiting Fonds.
- Brouwer, B., Aldershof, A., Bax, H., Berkel, M. van, Dokkum, G.J. van, Mulder, M.J., & Nienhuis, J. (2011). *Human movement and sports in 2028*. Enschede: SLO.
- Brouwer, B. (red.) (2007). *Basisdocument bewegingsonderwijs voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs*. Zeist: Jan Luiting Fonds.
- Curriculum.nu (2019). <https://curriculum.nu/wp-content/uploads/2019/05/Conceptvoorstellen-Bewegen-en-Sport.pdf>, opgehaald 191003.
- Klaassen, C. & Rijpstra, J. (2012). Koers, visie, missie en organisatie KVLO 2012-2014, *Lichamelijke Opvoeding* 100 (5) 6 - 11.
- KVLO (2015). *Statuten van de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding*, Zeist: KVLO.
- Onderwijscoöperatie (2014). *Herijking bekwaamheidseisen - voorstel 2014 en verantwoording 2014*.
- Mooij, C., Berkel, M. van & Hazelebach, C. (red.) (1999). *Basisdocument Bewegingsonderwijs voor het basisonderwijs*. Zeist: Jan Luiting Fonds.

Bijlage: kwalitatieve en kwantitatieve borging van het leergebied bewegen & sport

De KVLO wil in de periode 2020-2024:

- bewerkstelligen dat alle lessen bewegen & sport worden verzorgd door speciaal daartoe in het hoger beroepsonderwijs opgeleide leraren
- bewerkstelligen dat in het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs in alle leerjaren wekelijks bewegen & sport wordt gegeven en geborgd.

1. Vakvereniging

Opkomen voor het vak: vakbelang voor voldoende bewegen & sport. Kind staat centraal = bestaansrecht (4-18 jaar) van de KVLO.

Zonder bewegen & sport -> geen leraren -> geen leden -> geen KVLO

Beleidskader: huidige wetgeving, Curriculum.nu (OCW), Sportakkoord (VWS) – 0-4 jaar en advies Onderwijsraad c.s. Bestuursakkoord PO, Preventieakkoord.

PO: 2 + 1 + 2 lesuren bewegen en sport per week; groep 1 t/m groep 8 (Arnhems model)

2 uur (wettelijk) verplicht bewegen & sport van het kerncurriculum gegeven door vakleerkracht/vakspecialist vanuit lumpsum, geborgd door de school.

1 uur flankerend (3^e uur) voor keuzecurriculum door vakleerkracht/vakspecialist (bijv. op gebied van motorisch remedial teaching/MRT) mede bekostigd vanuit de gemeente (sociale wijkteams); inzet beweegteam.

2 uur buiten curriculum, sportoriëntatie en voldoende bewegen bijvoorbeeld Daily Mile, pauzesport, Club Extra, etc.), door buurtsportcoach, trainers; inzet beweegteam etc.

VO: 2.5 uur bewegen & sport per week; BSM en LO-2 en overige

2.5 uur wettelijk verplicht bewegen & sport kerncurriculum volgens amendement minimumlessentabel situatie 2005 (artikel 6d WVO). Handhaving blijktens 1-meting Mulier Instituut (2019) redelijk; extra aandacht voor VMBO TL/GL en trend van flexroosters.

Keuzevakken bovenbouw: BSM (havo/vwo) en LO-2 (vmbo)

Keuzecurriculum voor sportoriëntatie en schoolsport (bijvoorbeeld deelname Olympic Moves).

MBO: 2 uur per week, BOL 1 en 2 en startkwalificatie niveau 2

2 uur per week voor niveau 1 en 2 (16-18 jaar) volgens leerplicht en kwalificatieplicht.

Beleidskader: Curriculum.nu bovenbouw VO en Sportakkoord met sportoriëntatie en schoolsport.

2. Vak/beroepsvereniging en vakbond

Als lerarenvereniging opkomen voor het beroep van leraar bewegen & sport: individueel beroepsbelang van het lid behartigen, zodat deze het beroep goed kan uitoefenen. Individuele belangenbehartiging, zoals juridisch en onderwijskundig advies en hulp, professionalisering, scholing e.d.

Prioriteit beleidskader: beroepsprofiel, professionalisering en landelijk lerarenportfolio.

Collectieve belangenbehartiging.

Opkomen voor (alle) leraren werkzaam in het onderwijs, zoals arbeidsvoorwaarden (CAO's in PO, VO, MBO en HBO) zodat de beroepsgroep onder goede omstandigheden en (rand)voorwaarden kan werken.

Prioriteit beleidskader: de inzet van vakleerkrachten in dienst bij een school met de CAO PO die (tijdelijk) worden aangesteld, bijvoorbeeld vanuit werkdrukakkoordgelden.

3. Kenniscentrum Goed Leren Bewegen

In nauwe samenwerking met stakeholders, de Kennisbank, het Lectorenplatform, de bijzondere leerstoel LO, de Canon LO, *Lichamelijke Opvoeding Magazine*, de Eupea en als partner bij tal van onderzoeken op het gebied van bewegen & sport.

Prioriteit beleidskader: ontwikkeling lectorenplatform/leerstoel, wetenschappelijke oriëntatie.

Om deze opdrachten goed te kunnen uitvoeren, is het nodig de samenleving en de politiek te doordringen van het belang van het leergebied bewegen & sport, met een kerncurriculum in het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs.